Highlight from DVB Biz Debate’s Land grabbing show

29 July 2017

What’s the economic impact of land grabbing?

ဦးနေမျိုးကျော် (အလုပ်သမားနှင့်လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဆိုင်ရာဝန်ကြီး၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ အ
အစိုးရ အဖွဲ့)

ဒေါက်တာမင်းညို (စိုက်ပျိုးရေးနှင့်အလုပ်သမားရေးရာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်)

ကိုအောင်ကျော်ကျော် (မကွေးတိုင်းတောင်သူလယ်သမားသမဂ္ဂအသင်း၊ အကြံပေး)

ကိုလွင်မောင်မောင် (ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်တရားမျှတရေးအဖွဲ့၊ Program Manager)

ကျနော့်အမြင်အရ မူဝါဒရေးရာအပိုင်းတွေက ပွင်
ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောရရင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေဟာ လယ်ယာမြေသိမ်
လယ်ယာမြေသိမ်းဆည်းခံရမှုဖြေရှင်းမှုမှာ အတော်ကို
အတော်ကိုရင်ဆိုင်နေရတယ်၊ခက်ခဲနေရတယ်ဆိုတာကို ကျ‌ေ
ကျနော်တို့ကောင်းကောင်းသဘောပေါက်ပါတယ်။ ဒီ့အတွက် ကျနော
ကျနော်ဒီကိုလာခဲ့တာကိုက သိမ်းဆည်း ခံလ
ခံလယ်ယာမြေတွေပြန်လည်ရရှိဖို့ကြိုးပမ်းသူတွေကို ခုခံကာ
ခုခံကာကွယ်ဖို့လာခဲ့တာမဟုတ်ဘဲနဲ့ ကျနော်တို့ နိုင်ငံအတွက်ဒီပြဿနာကိုဖြေရှင်းတဲ့နေရာမှာ လုပ်ထံ
လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေဆိုင်ရာအခက်အခဲတွေရှိရင် ဘယ်လိုကျော်လွှားသွားမလဲဆိုတာကို ကျနော်တို့ေ
ကျနော်တို့ကောင်းကောင်းမှတ်သားဖို့အတွက်လာခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ် ဦးနေမျိုးကျော်

ဥပဒေအတိုင်းဖြေရှင်းမယ်ဆိုရင် ဥပဒေ
ဥပဒေကလဲပြောရရင် လွ
လွတ်လပ်တဲ့စနစ်ကလည်းမရှိသေးဘူး။ဒီလယ် ယာ ယာမြေတွေကို
တကယ်လယ်လုပ်တဲ့သူတွေလက်ထဲပြန်ရအောင်လုပ်ဖို့က ပြဿနာကြီးတခုအနေနဲ့ ဖြစ်
ဖြစ်နေတယ်ပေ့ါ။ဒီပြဿနာကိုဖြေရှင်းပြီးမှ လယ်ယာမြေဖွ

လယ်ယာမြေဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်လုပ်မယ်ဆိုရင်တော့ စီးပွားရေးအရတိုးတက်လာမှာမဟုတ်ဘူးလေ ဒေါ
ူးလေ ဒေါက်တာမင်းညို

ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှာကော တိုင်းနဲ့ပြည်နယ်အစိုးရတွေမှာကော ပြုပြင်
ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမှာ အဓိက စိန်ခေါ်မှုက သိမ်းဆည်းခံလယ်ယာမြေတွေကို ပြန်လည်စွန့်
ပြန်လည်စွန့်လွှတ်ဖို့၊ မူလပိုင်ရှင်တွေလက်ထဲကို ပြန်လည်ရောက်ရှိဖို့အလုပ်တွေက တကယ်ကို ြ
ယ်ကိုကြီးမားပါတယ်။မကွေးတိုင်းကလည်း သိ
သိမ်းဆည်းခံ လယ်ယာမြေတွေအလွန်များပြားတဲ့ကိန်းဂဏန်းရှိတဲ့တိုင်းတတိုင်းဖြစ်တယ်။သို့သော်လ
ယ်။သို့သော်လည်းဒါတွေကို ပြန်
ပြန်ပေးဖို့လုပ်တဲ့အခါမှာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာအခက်အခဲတွေကတော့တကယ်ဘဲရှိနေပါတယ်။ ဒါ
ါတယ်။ ဒါတွေကို တကက
တကယ်ကျွမ်းကျင်နှံ့စပ်တဲ့မြေပြင်ကအနေအထားတွေကိုကောင်းကောင်းသိနိုင်တဲ့သူတွေ ကိုပြည်
ဲ့သူတွေ ကို
ကိုပြည်ထောင်စုအဆင့်ကနေထပ်မံဖိတ်ခေါ်ပြီးတော့မှသိမ်းဆည်းခံလယ်မြေစွန့်လွှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ နည်
းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းတွေပြန်လည်ပြုပြင်မယ်ဆိုရင်တော့ ရှေ့ကိုတိုးလာနိုင်စရာရှိပါတယ် ဦးနေမျိုး
တယ် ဦးနေမျိုးကျော်

ကျနော်တို့က ဦးနေဝင်းခေတ်ကတည်းက အပေါ်က
အပေါ်ကအမိန့်အတိုင်းတရားစီရင်တဲ့အတိုင်းဖြစ်နေတယ်။ အခုကျနော်ပြန်လာတော့ တွေ့ရတာက
တွေ့ရတာကလည်း တရားသူကြီးနဲ့ရှေ့နေတွေက ပွဲစားတွေဖြစ်နေတယ်။ အမှုတ အမှုတခုလာရင်ပိုက်
ဆံဘယ်လောက်ယူမလဲဆိုတာမျိုးတွေတွေ့နေရတယ်လေ။အဲ့တော့ဒီစနစ်ကြီး ကိုပပျောက်အောင်လု
ၢင်လုပ်ဖို့လဲလိုတယ်လေအုပ်ချုပ်ရေးအပိုင်းက။မလုပ်နိုင်ဘူးဆိုရင်ပညာရှင်တွေက ဘယ်လောက်ဘဲ
ဘယ်လောက်ဘဲလုပ်လုပ်၊အကြံဉာဏ်ပေးပေးအကောင်အထည်ဖော်လို့မရနိုင်ဘူး ဒေါက်တာမင်းညို

ကျနော်ပြောချင်တဲ့အချက်က သိမ်းဆည်းခံလယ်ယာမြေတွေကို ပြန်လည်စွန့်လွှတ်ဖို့အတွက် ပြည်
တွက်
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအနေနဲ့ ဖွဲ့စည်းလိုက်တဲ့ဗဟိုလယ်ယာမြေပြန်လည်စိစစ်ရေးကော်မတီတွေရှိ ပါတ
တွေရှိ ပါ

ပါတယ်။သူ့ရဲ့ဖွဲ့စည်းပုံတွေမှာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းအပိုင်းတွေကိုခက်ခဲစေနိုင်တဲ့ဖွဲ့စည်းပုံတွေဖြစ်နေ
တာတွေရှိပါတယ်။ဘာကြောင့်ဒါတာကိုပြောရလဲဆိုရင် လုပ်ထံ
လုပ်ထုံးလုပ်နည်းပိုင်းအရတာဝန်ရှိသူတွေ ကပြည်သူ ကပြည်သူ့အသံကိုကောင်းကောင်းမသိဘူး။မြေ
ပင်အခြေအနေတွေကိုကောင်းကောင်းမသိဘူး ဆိုရ ဆိုရင်ဖြေရှင်းတဲ့အခါမှာကြန့်ကြာမှုဆိုတာကဖြစ်မှ
ာဘဲ။ဒါတွေကိုပြုပြင်ပြောင်းလဲဖို့အတွက်က အဓိကအကျ
အဓိကအကျဆုံးကဒီလယ်ယာမြေပြန်လည်စိစစ်ရေးနဲ့ပတ်သတ်တဲ့လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေကို ပြန်လ
ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ဖို့တော့လိုနေပြီ ဦးနေမျိုးကျော်

လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကအခက်အခဲရှိနေတယ်ဆိုရင် ဘယ်ဟာ
ဘယ်ဟာတွေကအခက်အခဲဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ ကို
ကိုပြည်သူတွေကိုအသိပေးနိုင်တယ်ဆိုရင် ပြည်သူတွေကတဆင့် ဒါကိုသုတေ
ဒါကိုသုတေသနလုပ်နေတဲ့ ပညာရှင်တွေကချက်ချင်းအဖြေပေးလို့ရပါတယ်။ဒါကြောင့်ကျနော်ဖြစ်ချ
င်တာက အစုအစိုးရသစ်
ပြောင်းလာတယ်။ပြည်သူတွေကတင်မြောက်တဲ့အစိုးရဖြစ်တယ်။ပြည်သူတွေရဲ့အသံနဲ့ပြည်သူတွေ
ပြည်သူတွေ နဲ့တသားတည်းကျစေချင်တယ်လေ ဒေါက်တာမင်းညို

ကျနော်တို့ရဲ့အခက်အခဲက အ
အစိုးရကဘယ်လောက်ဘဲစေတနာကောင်းကောင်းနဲ့ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ပေမယ့် ကျနော်တို့မှာ
ကျနော်တို့မှာ အာဏာနဲ့ပတ်သတ်လာလို့ရှိရင် ပြည်သူလူထုအတွက်စီမံခန့်ခွဲမှုအပြည့် အဝမ အဝမရှိ
သေးတဲ့အခြေအနေကလည်း ဒီကနေ့လယ်ယာမြေသိမ်းဆည်းခံရမှုပြန်လည်ပေးဖို့အတွက် အခက်အ
က် အခက်အခဲထဲမှာဒါကလဲတစိတ်တပိုင်းပါဝင်နေပါတယ် ဦးနေမျိုးကျော်

ပြီးခဲ့တဲ့စစ်အစိုးရခေတ်မှာ မြေလွတ်မြေရိုင်းဧကပေါင်း ၂၃သိန်းကို ခရိုနီတွေ
ခရိုနီတွေ အပါအဝင် အာဏာ လ
လည်းရှိတယ်၊အဲ့ဒီအာဏာကိုအသုံးပြုပြီးတိုင်းပြည်ရဲ့သံယံဇာတတွေကိုထုတ်ယူစားမြို့သွားတဲ့သူတွေ
ကဥပဒေမဲ့သိမ်းယူခဲ့တယ်လို့ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှတ်တမ်းအရသိရတယ်။ဒါတွေကိုကျနော်တို့လိုက်
လံစုံစမ်းတဲ့အခါမှာပြဌာန်းထားတဲ့မြေလွတ်မြေရိုင်းဥပဒေနဲ့လည်းမညီတာတွေ့ရတယ်။ဥပဒေအရ
တယ်။ဥပဒေအရ အကောင်အထည်မဖော်နိုင်တဲ့မြေလွတ်မြေရိုင်းတွေမှာ မူလပိုင်ရှ

မူလပိုင်ရှင်တွေရှိတယ်။ဒီတော့အဲ့ဒီပိုင်ရှင် တွေ တွေကိုသေချာပေါက်ပြန်ပေးရမှာဘဲ။နိုင်ငံတော်ကအရ င်ပြန်သိမ်းရမယ်၊ပြီးရင်မူလပိုင်ရှင်တွေကို ပြန်ပေးရမယ်။ဒါကဥပဒေနဲ့အညီလုပ်လို့ရတာပါ။အဲတော့NL Dအစိုးရအနေနဲ့ဒီကိစ္စတွေကို သတ္တိရှိ ရှိပြတ်ပြတ်သားသားလုပ်ဖို့လိုပါတယ် ကိုအောင်ကျော်ကျော်

ဥပဒေတွေ၊မူဝါဒတွေကအားနည်းနေတာတော့ဟုတ်ပါတယ်။ဒါပေမယ့် တကယ့်တ
တကယ့်တကယ်ကတော့ ၁၈၉၄ခုနှစ်မြေသိမ်းဥပဒေက ဒီဥပဒေ
ဒီဥပဒေနဲ့အညီလုပ်ခဲ့မယ်ဆိုရင်မြေယာပဋိပက္ခကနည်းနိုင်မယ်လို့ ကျနော်ထ
ကျနော်ထင်ပါတယ်။ဘာလို့လဲဆိုတော့စနစ်တကျရေးဆွဲထားတာ။ လန-၃၉နဲ့သိမ်းခြင်း၊ပုံစံ-
၁၀၅နဲ့ သိမ်းခြင်းဆိုတဲ့ဟာတွေက တကယ်တော့ လန-၃၉ ဆိုတာက စိုက်ပျိုးမြေကနေ အခြားမြေ
အခြားမြေဖြစ်အောင် လုပ်တဲ့အဆင့်လေးဘဲရှိပါတယ်။မြေသိမ်းမယ်ဆိုရင် ၁၈၉၄ ခုနှစ်မြေသိမ်းဥပဒေ
ေမြေသိမ်းဥပဒေနဲ့အညီသိမ်းရမှာပါ။ ဒါကြောင့် ပြည်ထဲရေးက လန-
၃၉နဲ့သိမ်းထားတာတွေက ၁၈၉၄ခုနှစ်မြေသိမ်းဥပဒေနဲ့မညီဘူးဆိုရင် ပြန်ပေးရ
ပြန်ပေးရမှာပါ။ပြီးတော့ခုနဝန်ကြီးပြောခဲ့သလိုမကွေးတိုင်းမှာစွန့်လွှတ်မြေဧက၂၃သောင်းကျော်ရှိတယ်
ဆိုပေမယ့်လက်တွေ့မှာတော့တကယ်မရောက်သေးဘူး ကိုလွင်မောင်မောင်

သိမ်းဆည်းခံလယ်ယာမြေတွေကိုပြန်လည်စိစစ်ပြီးတော့မှ မူလပို မူလပိုင်ရှင်တွေလက်ထဲကိုပြောင်းဖို့
အတွက်
အဓိကကတော့မြေစစ်ကော်မတီရဲ့အခန်းကဏ္ဍကအင်မတန်အရေးကြီးပါတယ်။မူဝါဒတွေ ပြောင်
ပြောင်းတော့မယ်ဆိုရင် လူကိုအရင်ပြောင်းလဲဖို့လိုတယ်တဲ့။ဒါကြောင့်မို့မြေစစ်ကော်မတီမှာနေရာ ချ
မတီမှာနေရာ ချထားမှုကအင်မတန်အရေးကြီးတယ်။ဒါကြောင့်ပြည်သူကိုယ်စားပြုတဲ့ကိုယ်စားလှယ်
တွေပါဝင် ပြီးတော့လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေဖြေလျှော့ဖို့အတွက်ကျွမ်းကျင်တဲ့သူတွေ၊လယ်သမားအစုအဖွဲ
မားအစုအဖွဲ့တွေနဲ့
ပြန်လည်သုံးသပ်တဲ့ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးတခုပြန်လုပ်မယ်ဆိုရင်သိမ်းဆည်းခံလယ်ယာမြေတွေ အတွ
ယာမြေတွေ အတွက်အထောက်အကူတခုဖြစ်လာလိမ့်မယ်လို့ကျနော်ပြောချင်ပါတယ် ဦးနေမျိုးကျော်

((တပ်သိမ်းမြေနဲ့ပတ်သတ်လို့ပြောချင်တာက ဒဟာက်ကန်ရွာက မလို
မလိုအပ်ဘဲနဲ့လေတပ်စခန်းဌာနချုပ် က
ကသိမ်းထားတာတွေရှိပါတယ်။အဲ့ဒီရွာသူရွာသားတွေကသူတို့လုပ်သေရင်တောင်မြုပ်တဲ့သင်္ချိုင်းကုန်း
တောင်သိမ်းထားလို့ရွာသူရွာသားတွေကသူတို့ငွေနဲ့ပြန်ဝယ်ပြီးသင်္ချိုင်းပြန်လုပ်ထားရတယ်)) ပရိသတ်
ပရိသတ်-ကိုဇော်မင်းထိုက်

(('၈၈' တပ်ကနေသိမ်းထားတဲ့ကိစ္စဆိုရင် ၁
၁၉၈၆ခုနှစ်ကတည်းကသိမ်းယူထားတဲ့ဒီဟာက လယ်လုပ်လို့ ရတဲ့ မြေတွေပါ။အခုလည်းလယ်လုပ်လု
လုပ်လို့ရပါတယ်။ဒါပေမယ့် အခုတော့ တောင်သူတွေကိုပြန်ပြီးတော့မှ သီးထောက်ချ
သီးထောက်ချစားတာတွေဖြစ်နေပါတယ်)) ပရိသတ်-ဦးသံချောင်း

((ကျနော်တို့ရွာဆိုရင် လေ
လေတပ်စခန်းဌာနရဲ့ခြံစည်းရိုးခတ်ခြင်းကိုခံနေရပါတယ်။မေးကြည့်တော့ တပ်လုံခြုံရေး
တပ်လုံခြုံရေးအရလို့ပြောပါတယ်။သူတို့တပ်ကတော့လုံချင်လုံမယ်၊ကျနော်တို့ပြည်သူတွေကတော့ မ
တွကတော့ မလုံခြုံပါဘူး။အခု ရွာ
ရွာကသဘာဝဘေးဒဏ်တခုခုကျရောက်ခံရမယ်ဆိုရင်တရွာလုံးကျရောက်ခံရမယ့် အနေ
အနေအထားဖြစ်နေပါတယ်)) ပရိသတ်-ကိုမင်းမင်း

((အစိုးရအဆက်ဆက်ပေါ့နော်၊တော်လှန်ရေးကောင်စီလက်ထပ်ကနေ ယနေ့အထိဘဲ တောင်သူလ
တောင်သူလယ် သ
သမားတွေအတွက် အခုလိုအစည်းအဝေးလုပ်တာတွေ ဥပဧ
ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းထားတာတွေတော့ရှိပါတယ်။ လက်
လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်မှုအပိုင်းမှာတော့ တောင်သူလယ်သမားတွေအတွက် အကျိုးခံ
အကျိုးခံစား ခွင့်ကအင်မတန်နည်းပါးနေပါသေးတယ်)) ပရိသတ်-ဦးသန်းရှိန်

((မြေယာမြေပြန်လည်စိစစ်ရေးဆပ်ကော်မတီအဖွဲ့ထဲမှာ မြေစာရင်းဌာနကလွဲရင် ကျန်တဲ့ ၁၁
ကျန်တဲ့ ၁၁ဦးက

မြေယာနဲ့ပတ်သတ်လို့ဘာတခုမျှမသိပါဘူး။မသိတဲ့ အတွက်ဒီအမှန်တရားကိုဆုံးဖြတ်လို့မရဘူး ဖြ
ရဘူး ဖြစ်နေတယ်။ဒီဆပ်ကော်မတီမှာပါဝင်တယ်ဆိုရင် ဒီကော
ဒီကော်မ တီရဲ့လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေကို တက်ကျွမ်းနည်းလည်ဖို့တော့လိုပါတယ်)) ပရိသတ်-
ဦးစန်းမောင်

အဆုံးသတ်